

TARKASTUSKERTOMUS PMA 054

VÖYRI LAMPELTMOSSEN JA KÄRKINEHÄLLORNA

Tarkastuskäynti 29.4.2005

Pentti Risla

Sijainti: PK lehti MULLO 1333 06, Ecosite torni $x=7004\ 500$ ja $y=1558\ 808$;
luonnonkivikko $x=7005\ 179$ ja $y=1559\ 010$

Kohde: Rakennuspaikka ja luonnonkivikko

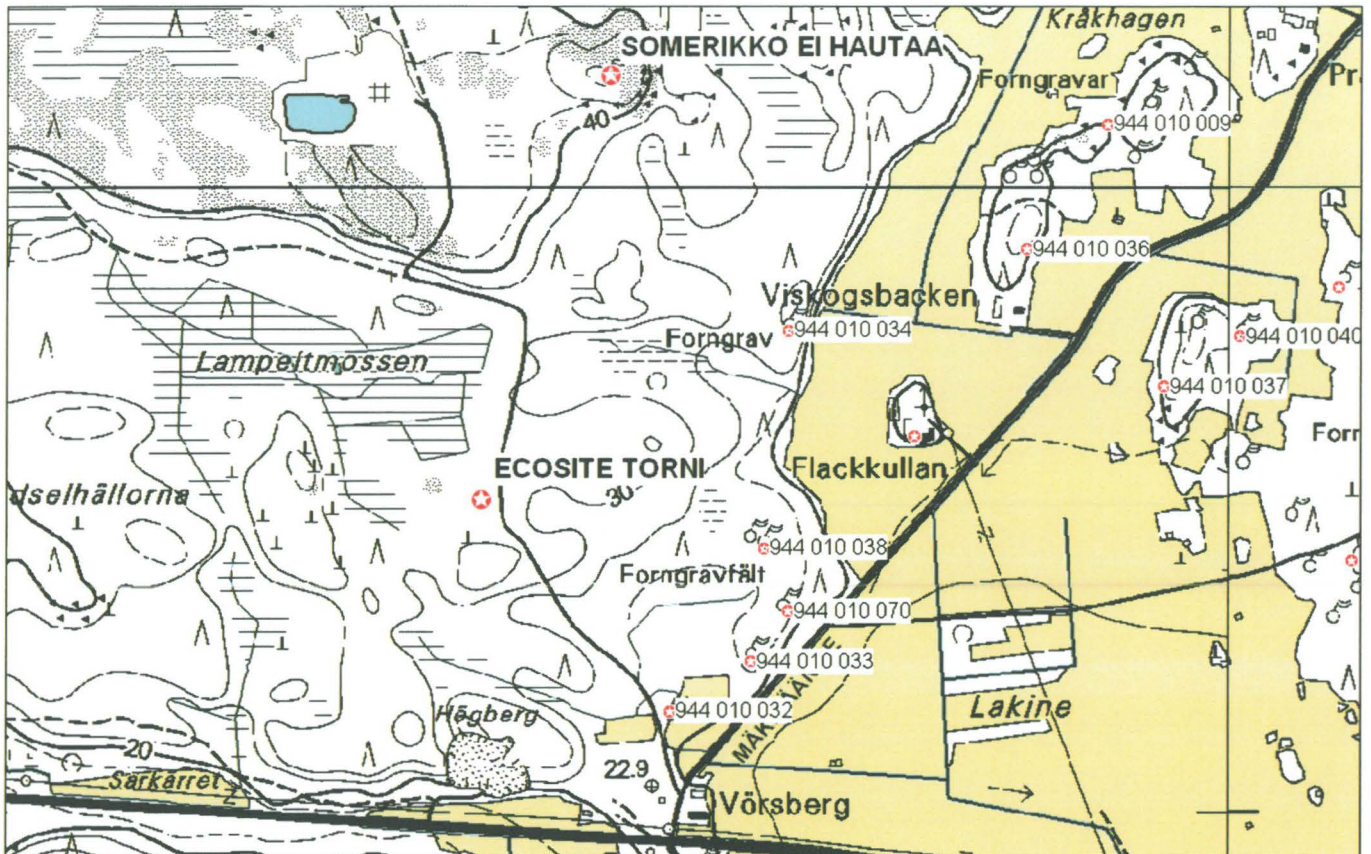
Kuvaus: Ecosite suunnittelee linkkitornia Vöyrin Lågpeltiin lähelle Lampeltmossenia, josta on saatu myöhäisrautakautiseen viljelyyn viittaava siitepölynäyte (Segerström&Wallin, Uumajan yliopisto, 1991). Alueelle Mäkipääntiestä länteen erkanevan entiselle kalliolouhokselle johtavan tien alkupäässä on lisäksi muinaishautoja. Paikka sijaitsee noin 30 m korkeuskäyrän tuntumassa, jolloin pronssi ja rautakauden kivilatomukset ovat mahdollisia ja voivat vaihdella huomaamattoman pienistä monumentaalsiin.

Museoviraston 18.4.2005 antaman lausunnon mukaisesti suoritettiin paikalla tarkastus, johon osallistuivat Vöyrin kunnan edustajana rakennustarkastaja Marko Hanhimäki ja Pohjanmaan museon edustajana maakunta-arkeologi Pentti Risla. Hanhimäki näytti liitekartassa esitetyn rakennuspaikan. Maasto tarkastettiin vain pinnanmuotoja tarkastellen eikä paikalla todettu näkyviä merkkejä muinaisjäänöksistä. Tämän kivisen metsäpalstan valintaa on syytä ihmetellä, koska alueella on vanhan kalliolouhoksen 15 m korkeampi alue vain muutaman sadan metrin päässä, johon tornin ankkurointi voisi tapahtua ilman kaivuuta. Todettiin, että tämän talousmetsäpalstan koekuopittaminen olisi ylimitoitettu toimenpide ja päädyttiin siihen, että jos torni tähän tulee niin maankaivuuta valvoo Pohjanmaan museo. Hanhimäen kanssa sovittiin, että kunta lisää valvontaehdon rakennuslupaun. Tiestöön ei tällä hetkellä ollut tulossa muutoksia ja tiestön osalta oli museoviraston lausunnossa annettu selvät toimintaohjeet eli tiestöä parannettaessa tai uudelleenlinjattaessa on suoritettava uusi tarkastus.

Tarkastuksen lopuksi kiinnitin huomiota rakennuspaikasta n.700 m pohjoiskoilliseen Kärkinehällornan itäreunalla 47,5 m korkeudella peruskartassa olevaan muinaishautamerkkiin, jota ei ole museoviraston muinaisjäänösrekisterin mukaan olemassa. Kävelimme Hanhimäen kanssa karttamerkin osoittamalle kallioreunalle, josta avautuu näkymä itään yli Vöyrin. Korkeimmalla kohtaa oli kivikkoa avokalliolla. Paikka

helposti nosteltavine kivineen ja näkymineen olisi ollut pronssikaudella mahdollinen haudan paikka. Kivikkoa olivat uteliaat tai metsästäjät osin penkoneet. Laaja kiveys on luontainen eikä rikottu muinaishauta ja on syytä huomioida muinaisjäännösrekisterissä luonnonmuodostumana, että se ei turhaan rajoita ympäröivän talousmetsän käyttöä.

Tiedoksi: Museovirasto